

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цілі, критерії, план дій. Якою є стратегія судової реформи? // Судова реформа : сайт. URL: <http://sudovareforma.org/institution/strategy/> (дата звернення: 10.04.2020).
2. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 10.04.2020).
3. Про утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності : Указ Президента України від 29.09.2017 р. № 299/2017 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299/2017> (дата звернення: 10.04.2020).
4. Коваль І. Щодо правового статусу Вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2016. № 5. С. 39–44.
5. IP-суд в Україні – на порозі провала или успеха? // Crane IP Law Firm : сайт. URL: <https://craneip.com/ru/ip-sud-v-ukraine-na-poroge-provala-ili-uspeha/> (дата звернення: 10.04.2020).
6. Андрощук Г. А. Защита интеллектуальной собственности в Германии: экономико-правовой аспект. *Наука та інновації*. 2010. № 3. Т. 6. С. 66–83.
7. Федеральный патентный суд (Швейцария) – Federal Patent Court (Switzerland) // Вікіпедія : віл. енцикл. URL: [https://ru.qwe.wiki/wiki/Federal_Patent_Court_\(Switzerland\)](https://ru.qwe.wiki/wiki/Federal_Patent_Court_(Switzerland)) (дата звернення: 10.04.2020).
8. Федеральный суд Швейцарии // Вікіпедія : віл. енцикл. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D1%81%D1%83%D0%B4_%D0%A8%D0%B2%D0%B5%D0%B9%D1%86%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B8 (дата звернення: 10.04.2020).

ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ З ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ В КОНТЕКСТІ ОЦІНОЧНОГО ЗВІТУ GRECO

Малетов Д. В.

*Аспірант кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Група держав проти корупції (The Group of States against Corruption, скорочено -

GRECO) – орган антикорупційного моніторингу створений Радою Європи в 1999 році. Зазначений орган складається з Секретаріату, Бюро й Членів та спостерігачів країн-учасниць. Штаб-квартира розміщена у Страсбурзі, Франція [1].

Основна мета GRECO – це покращення спроможності країн-учасниць протидіяти корупції шляхом взаємного оцінювання динаміки змін та надання рекомендацій для дотримання зобов'язань у цій сфері [2]. Досягається задекларована мета за рахунок того, що члени GRECO здійснюють моніторинг законодавства один одного та аналізують недосконалість в ньому, що потребують покращення. Після цього вони звітують, паралельно зазначаючи свої рекомендації для країни-суб'єкта вивчення.

Основним документом GRECO є Статут, а організаційна робота регулюється Регламентом, яким затверджено основні Правила та процедури діяльності [3].

Станом на час написання цієї роботи, до GRECO входить 50 країн (47 членів Ради Європи, Сполучені Штати Америки, Республіка Білорусь та з 16.01.2020 Казахстан) [4].

Кожна країна-учасник призначає двох представників яким надається право голосу для участі у пленарних засіданнях. Країни, через уповноважені органи, також подають до GRECO перелік експертів, які будуть брати участь у проведенні оцінювання інших країн.

Україна є членом Групи держав проти корупції з 1 січня 2006 року. Відповідальним державним органом за виконання зобов'язань, що випливають із членства України в GRECO визначено Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) [5].

Оціночні звіти відповідності антикорупційним стандартам Ради Європи проводяться на основі засад, викладених у Резолюції «Про двадцять принципів боротьби з корупцією» [6], Цивільній конвенції про боротьбу з корупцією [7] та Кримінальній конвенції про боротьбу з корупцією [8].

26 березня 2020 року оприлюднено Звіт-оцінку про виконання Україною рекомендацій за результатами оцінювання у рамках четвертого раунду на тему: «Запобігання корупції стосовно народних депутатів, суддів та прокурорів», який прийнятий був прийнятий 6 грудня 2019 року на 84-му пленарному засіданні GRECO[9].

Україна є членом Групи держав проти корупції з 1 січня 2006 року. Відповідальним державним органом за виконання зобов'язань, що випливають із членства України в GRECO визначено Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) [5].

Документ містить оцінку дій вітчизняної влади щодо виконання вже існуючих рекомендацій в межах четвертого раунду оцінювання GRECO, наданих в попередньому Оціночному звіті щодо України, який був прийнятий на 76-му пленарному засіданні GRECO 23 червня 2017 року та оприлюднений 8 серпня 2017 року [10].

В ньому зазначається, що Україна, з 2017 року повністю виконала 5 з 31

рекомендації, 15 рекомендацій - виконані частково й 11 були оцінені як не виконані.

Стосовно рекомендацій, які стосуються запобігання корупції в судовій системі, GRECO розробила їх дев'ять, з яких: три були виконані задовільно, три – частково, й три не виконані зовсім. Звертаємо увагу, що три з п'яти виконаних рекомендацій стосувалися судів.

Але розглядаючи питання покращення судової гілки влади, потрібно звернутися до рекомендацій щодо законодавчої. Адже саме парламент, який працював в прискореному режимі нормотворення, намагався провести реформу органів системи судоустрою якнайшвидше.

З цього приводу GRECO звітувала, що такий важливий нормативно-правовий акт, як законопроект реформування органів судового самоврядування № 1008, пройшов швидко процедуру «без достатнього обговорення та обґрунтування, адекватного залучення всіх зацікавлених сторін та громадських консультацій», й зауважила, що прискорена процедура допускається виключно за обґрунтованих обставин і повинна ґрунтуватися на зрозумілих та об'єктивних правилах [9].

Громадські організації, такі як Transparency International Ukraine, зазначали, що пропонуваній законопроект не був досконалий у частині залучення представників громадськості до оновлення органів суддівського врядування, й не передбачав перезавантаження Вищої Ради Правосуддя [11].

Експерти зазначають, що застереження GRECO були влучними й справдилися незадовго після опублікування звіту, у 2020 році, коли положення реформи судової системи, викладені у ЗУ № 193-IX від 16.10.2019 були визнані Рішенням КСУ від 11.03.2020 № 4-р/2020 у справі № 1-304/2019/7155/19 неконституційними [12].

Всі антикорупційні рекомендації GRECO щодо суддів можливо поділити за успішністю їх виконання на:

– Рекомендації, які було реалізовано задовільно або в інший задовільний спосіб:
Рекомендація 16 з розширення переліку можливостей для оскарження рішень щодо призначення кандидатів на зайняття посад, як за суттю, так і за процедурою.

– Рекомендація 20, що полягала в аналізі застосування нового законодавства стосовно суддівського імунітету з метою уникнення безкарності суддів.

– Рекомендація 21 пропонувала запровадити спеціалізоване регулярне навчання суддів, включно з питань етики, доброчесності, запобігання конфлікту інтересів і корупції.

Рекомендації виконані частково:

– Рекомендація 14. Були запроваджені заходи для забезпечення безпеки суддів, ліквідації зовнішнього тиску та корупції. З огляду на те, що Служба судової охорони ще

не почала повноцінно функціонувати – рекомендація виконана частково.

– Рекомендація 15. До визнання внесених змін щодо суддівського врядування неконституційним, було виконано першу частину рекомендації з аналізу доцільності зменшення кількості органів, які беруть участь у призначенні суддів. Друга частина рекомендації стосовно вдосконалення, шляхом конкретизації завдань та повноважень Громадської ради доброчесності, забезпечення доступу до її складу різних представників суспільства, залишилась без уваги.

– Рекомендація 18. Нова процедура вирішення питання відводу судді, у разі прийняття рішення, що відвід не є обґрунтованим, рішення про відвід приймається суддею з іншого суду, обраним випадковим чином. GRECO розцінила це як додаткову гарантію неупередженості правосуддя, але акцентувала на потребі вдосконалення процедури оскарження рішень про відвід.

Не виконані рекомендації:

– Рекомендація 13: Скасування або редагування статті кримінального правопорушення «Постановлення суддею завідомо неправосудного рішення, ухвали або постанови» для зменшення можливого неналежного тиску на суд з боку правоохоронних органів.

– Рекомендація 17 в якій GRECO зазначала на необхідності впорядкування системи експертної оцінки судді на основі заздалегідь визначених, чітких, єдиних і об'єктивних критеріїв, які стосуються їхньої повсякденної роботи. Проект Порядку і методології оцінювання та самооцінювання судді розроблений Вищою кваліфікаційною комісією суддів (ВККС) брався до уваги, але не вплинув на рішення що рекомендація не виконана.

– Рекомендація 19.3 конкретним посиланням на частину тексту закону, була складена рекомендація по заміні її на більш чітке формулювання дисциплінарного правопорушення. Не зважаючи на всі проведені дії владою України, зміни до закону так і не були внесені.

Отже, достатньо великий об'єм роботи потрібно виконати державі в рамках приведення судової системи у відповідність до рекомендацій Групи держав проти корупції. Також потрібно зважати, що для виконання деяких рекомендацій потрібна політична воля законодавчої гілки влади, для інших – належна кооперація та вмотивованість судової гілки влади. Окрім цього, для створення професійної панельної дискусії й наукового обговорення потрібен час.

За правилами GRECO у держави-учасника є 18 місяців для належного втілення рекомендацій. В ситуації з Україною потрібно покращити ситуацію у строк до 30 червня 2021 року. Зважаючи на ситуацію, яка склалася в країні та світі з розгортанням пандемії

вірусу COVID-19, а також беручи до уваги негативні наслідки цього явища, виникають ґрунтовні сумніви щодо можливості успішного виконання зазначених у звіті приписів.

Також слід зауважити, що навіть після успішного впровадження нормативної частини рекомендацій, існує можливість виникнення проблеми з практичною реалізацією відповідних положень. Це може призвести до репутаційних збитків держави на міжнародній арені та зневіри громадян всередині країни.

За для недопущення таких небажаних наслідків й демонстрації значних позитивних змін у протидії корупції, влада України має почати ефективну роботу по впровадженню рекомендацій GRECO вже сьогодні й продовжити її до повної імплементації міжнародних антикорупційних стандартів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. «What is GRECO?». Group of States against Corruption; About GRECO. URL: <https://www.coe.int/en/web/greco/about-greco/what-is-greco>.
2. Resolution (99) 5 of Council of Europe's Committee of Ministers on establishing the «Group of States against Corruption – GRECO». URL: <https://rm.coe.int/16805e301c>.
3. Rules of Procedure adopted by GRECO on 4-6 October 1999. URL: <https://rm.coe.int/rules-of-procedure-adopted-by-greco-at-its-1st-plenary-meeting-strasbo/168072bebd>.
4. «Members and Observers / Etats membres et Observateurs». URL: <https://www.coe.int/en/web/greco/structure/member-and-observers>.
5. Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1371. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1371-2002-%D0%BF>.
6. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_845.
7. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27 січня 1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 47-48. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101.
8. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 4 листопада 1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 16. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102.
9. The Group of States against Corruption (GRECO). Четвертий раунд оцінки Запобігання корупції серед народних депутатів, суддів та прокурорів: Звіт-оцінка відповідності Україна (Страсбург, 2-6 грудня 2019 р.). URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/03/Greko.pdf>.
10. The Group of States against Corruption (GRECO) Fourth evaluation round Corruption

prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors Evaluation report Ukraine Adopted by GRECO at its 76th Plenary Meeting (Strasbourg, 19-23 June 2017) URL: <https://rm.coe.int/grecoeval4rep-2016-9-fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-1680737207>.

11. Боровик А., Козловцева А., Карпінська В. Корупцію в Україні подолано? в Європі вважають, що не зовсім. 2020. URL: <https://ti-ukraine.org/blogs/koruptsiyu-v-ukrayini-podolano-v-yevropi-vvazhayut-shho-ne-zovsim/>.

12. Євген Є. Огляд звіту GRECO Про виконання Україною рекомендацій щодо запобігання корупції стосовно народних депутатів, суддів та прокурорів. Український інститут Майбутнього. 2020. URL: <https://www.uifuture.org/publications/news/25373-zvit/greko/pro/vykonannia/ukrainou/rekomendatsiy/schodo/zapobigannia/k>.

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАХИСТУ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Попова А. П.

Аспірант III курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Завгородня В. М.

к. ю. н., доцент, завідувач кафедри МСПЦПД ННІ права

Сумського державного університету

Правове регулювання захисту конфіденційної інформації завжди є актуальним і традиційно привертає увагу національної наукової спільноти та законотворців. З огляду на бурхливий розвиток інформаційних технологій, діджиталізацію ледь не всіх сфер суспільного життя постійно виникають нові ризики. В умовах динамічного розвитку інформаційних правовідносин ці ризики потребують швидкої і ефективної реакції законодавця, встановлення вимог щодо надання, використання та захисту персональної інформації, наприклад, при отриманні послуг в державних чи приватних організаціях.

За таких обставин доцільним є вивчення та аналіз зарубіжного досвіду правового регулювання досліджуваної сфери. Австралія розпочала створювати відповідні нормативно-правові акти вже досить давно – понад тридцять років тому та ефективно і своєчасно їх модернізує. Вона належить до числа країн, які досягли найкращих результатів у галузі охорони інформаційної приватності та захисту конфіденційної інформації. Наведені обставини зумовлюють доцільність дослідження австралійського законодавства і практики його застосування, з подальшим врахуванням положень, що довели свою ефективність, у процесі розвитку вітчизняної правової системи.